

5. VILNIAUS LOPŠELIO - DARŽELIO „ŽOLYNAS“ DARBUOTOJŲ, AUKLĖTINIŲ IR LANKYTOJŲ APSAUGA GRESIANT AR SUSIDARIUS ĮVYKIUI

5.1. ĮSTAIGOS DARBUOTOJŲ, AUKLĖTINIŲ IR LANKYTOJŲ EVAKAVIMO ORGANIZAVIMAS

Gresiant ar susidarius ekstremaliajam įvykiui, sprendimą evakuotis priima įstaigos vadovas, o jam nesant – jį pavaduojantis asmuo. Evakavimas organizuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. spalio 20 d. nutarimu Nr. 1502 „Dėl gyventojų evakavimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ direktoriaus įsakymu „Dėl evakavimo tvarkos patvirtinimo“ (8 priedas).

Darbuotojui, atsakingam už viešąją tvarką ir žmonių evakavimą, t. y. **sandėlininkui** (įsakymai pateikti 8 priede, kontaktai – 9 priede) yra pavesta planuoti žmonių evakavimą, vadovauti evakuacijai ekstremaliųjų situacijų atveju.

Pagrindinė evakuacijos užduotis - nukreipti žmones į įstaigos direktoriaus nurodytus evakuotų žmonių surinkimo punktus (5(1) priedas). Sprendimą evakuotis priima įstaigos direktorius. Taip pat jis teikia papildomas arba sukonkretintas užduotis žmonių evakuacijos klausimais.

Pastaba. Gaisro ar kito pavojaus atveju, įstaigos direktorius organizuoja darbuotojų ir auklėtinių bei kitų asmenų tuo metu esančių pastate evakavimą. Kitais atvejais Gyventojų evakavimą organizuoja Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius

5.1.1. VILNIAUS LOPŠELIO - DARŽELIO „ŽOLYNAS“ VADOVO SPRENDIMAS DĖL DARBUOTOJŲ, AUKLĖTINIŲ IR LANKYTOJŲ EVAKAVIMO, NURODANT BŪTINAS PRIEMONES IR MATERIALINIUS IŠTEKLIUS

Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ direktoriaus įsakymu (8 priedas) nustatyta darbuotojų ir auklėtinių evakuacijos iš įstaigos pastato ir teritorijos, gresiant ar susidarius ekstremaliajam įvykiui ar ekstremaliajai situacijai, tvarka. Siekiant operatyviai ir efektyviai vykdyti evakuaciją, Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ direktoriaus įsakymu darbuotojas, atsakingas už viešąją tvarką ir žmonių evakavimą, t. y. **sandėlininkas**, paskirtas atsakingu už darbuotojų ir auklėtinių evakuaciją, gresiant ar susidarius ekstremaliajam įvykiui ar ekstremaliajai situacijai.

Darbuotojo, atsakingo už viešąją tvarką ir žmonių evakavimą, t. y. **sandėlininko**, funkcijos ekstremalios situacijos atveju:

- 1) organizuoti ir vykdyti Vilniaus lopšelio – darželio „Žolynas“ patalpose ir (ar) teritorijoje esančių žmonių evakavimą ir turto gelbėjimą;
- 2) suderinus su Vilniaus lopšelio – darželio „Žolynas“ vadovu, nurodyti evakuojamųjų žmonių išėjimo iš patalpų ir (ar) teritorijos kryptis ir rinkimosi vietas po evakuacijos;

- 3) organizuoti ir kontroliuoti visapusišką evakavimo aprūpinimą;
- 4) kontroliuoti evakavimo ir žmonių ir turto gelbėjimo procesą (nuo pasirengimo iki evakavimo ir žmonių bei turto gelbėjimo pabaigos);
- 5) per darbuotoją, atsakingą už ryšius ir informavimą, informuoti Vilniaus lopšelio – darželio vadovą apie įstaigos patalpose ir (ar) teritorijoje esančių žmonių evakavimo ir gelbėjimo eigą ir rezultatus;
- 6) kontroliuoti patekimą į lopšelio – darželio teritorijoje esančią ekstremalaus įvykio zoną (teritoriją);
- 7) palaikyti viešąją tvarką;
- 8) per darbuotoją, atsakingą už ryšius ir informavimą keisti informaciją su kitais atsakingais Vilniaus lopšelio – darželio „Žolynas“ darbuotojais;
- 9) pagal kompetenciją vykdyti kitus Vilniaus lopšelio – darželio „Žolynas“ vadovo sprendimus, būtinus Vilniaus lopšelio – darželio „Žolynas“ vadovo priimtiems sprendimams ir (ar) kitiems įstaigos uždaviniams įgyvendinti.

Visi darbuotojai privalo susipažinti su evakavimo planais ir žinoti evakavimo maršrutus, vykdant evakuaciją ekstremaliųjų situacijų atvejais naudotis Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ Ekstremaliųjų situacijų valdymo plane numatytais priemonėmis.

5.1.2. VILNIAUS LOPŠELIO - DARŽELIO „ŽOLYNAS“ DARBUOTOJŲ, AUKLĖTINIŲ IR LANKYTOJŲ EVAKAVIMO KRYPTYS IŠ TERITORIJOS

Žmonių evakuacija iš pastatų numatoma pagal evakavimo planus, esančius įstaigoje.

Įstaigose yra iš viso 4 evakavimo planai.

Žmonių evakuacija iš pastatų numatoma dviem etapais:

1. Judėjimas iš grupių, kabinetų, bei kitų patalpų į koridorius ir koridoriais į laiptinę;
2. Judėjimas laiptine iki išėjimo į lauką.

Darbuotojai yra specialiai apmokyti įstaigoje rengiamų incidento lokalizavimo funkcinių ir stalo pratybų metu. Jie privalo patikrinti, ar visi žmonės evakuoti iš įstaigos pastato ir teritorijos, užtikrinti efektyvią žmonių evakuaciją bei, esant reikalui, turi būti pasiruošę imtis avarijų likvidavimo veiksmų. Darbuotojai privalo mokėti suteikti pirmosios medicinos pagalbą nukentėjusiems (tuo atveju, jei nekyla pavojus pačiam padedančiajam ir nėra atvykusių greitosios medicinos pagalbos kvalifikuotų specialistų).

Gavęs Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ direktoriaus nurodymą, darbuotojas, atsakingas už viešąją tvarką ir žmonių evakavimą, t. y. **sandėlininkas** organizuoja žmonių evakuaciją iš įstaigos pastato ir teritorijos į įstaigos direktoriaus nurodytą vietą, t. y. žmonių surinkimo vietą (5(1) priedas).

Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ darbuotojų ir lankytojų evakavimo schema su pažymėtomis įstaigos darbuotojų, auklėtinių ir lankytojų surinkimo ir evakavimo vieta ir kryptimis pateikta Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ 5 priede. Budintys grupių auklėtojai reguliuoja srautus, kad auklėtiniai nesudarytų spūsties laiptinėse ir tarpduriuose, išvestus auklėtinius išrikiuoja nustatytoje vietoje, patikrina išvestų auklėtinių skaičių. Nustatę, kad ne visi buvę grupėse auklėtiniai susirinko į nurodytą vietą, praneša įstaigos direktoriui. Po evakuacijos, jeigu tai nekelia pavojaus, patalpas patikrina ir įsitikina, ar nėra likusių žmonių. Apie tai, kad patalpos patikrintos ir jose nėra/yra žmonių, tikrinę patalpas darbuotojai praneša įstaigos direktoriui. Į įstaigos patalpas galima grįžti tik gavus direktoriaus, ar specialiųjų tarnybų leidimą. Į patalpas turi sugrįžti visi darbuotojai.

Žmonių evakavimas vykdomas statmenai vėjo kryptims.

5.2. VILNIAUS LOPŠELIO - DARŽELIO „ŽOLYNAS“ DARBUOTOJŲ, AUKLĖTINIŲ IR LANKYTOJŲ APSAUGOS NUO JŲ GYVYBEI AR SVEIKATAI PAVOJINGŲ VEIKSNIŲ, ATSIKALBUSIŲ DĖL GRESIANČIO AR SUSIDARIUSIO ĮVYKIO, APRŪPINIMO ASMENINĖMIS APSAUGOS PRIEMONĖMIS ORGANIZAVIMO TVARKA

Ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos atvejais žmonėms apsaugoti yra naudojamos asmeninės apsaugos priemonės. Šių priemonių paskirtis – apsaugoti žmones nuo radioaktyviųjų, ar cheminių medžiagų, įvairių biologinių veiksnių ir pan., kad jie nepatektų į kvėpavimo takus ir ant odos.

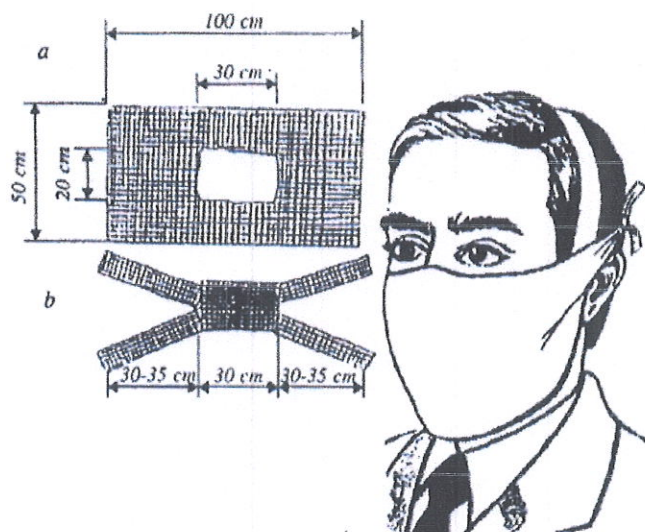
Įstaigoje yra asmeninių apsaugos priemonių rezervas - tai vienkartinį kvėpavimo takų apsaugos kaukės ir plastikiniai skydeliai (ESVP 4 priedas – „Materialinių išteklių žinynas“).

Įstaigos darbuotojams ir tuo metu esantiems jų auklėtiniams bei įstaigos lankytojams ekstremaliųjų situacijų atvejais bus teikiamos rekomendacijos, kaip apsisaugoti ir pasigaminti savadarbes asmenines apsaugos priemones (vatos marlės raiščius).

Už asmeninių apsaugos priemonių išdavimo ar asmeninių apsaugos priemonių gamybos organizavimą yra atsakingas darbuotojas, kuris yra paskirtas atsakingu už pirmosios medicinos pagalbos teikimą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**. Įsakymai pateikti 8 priede, kontaktai – 9 priede.

Rekomendacijos kaip pasigaminti ir naudoti vatos marlės kaukę (raištį):

1 m ilgio ir 0,5 m pločio marlės ar kito turimo audinio viduryje, 30x20 cm plote, paklojamas 2 cm storio vatos sluoksnis. Marlės kraštai per visą ilgį iš abiejų pusių užlenkiami ant vatos, o marlės galai (apie 30-35 cm) įkerpami per vidurį, kad iš kiekvieno galo pasidarytų po du raiščius. Apatiniai raiščio galai surišami ant viršugalvio, viršutiniai - ant pakaušio. Jei nėra vatos ir marlės, tinka ir keliais sluoksniais sulankstytas rankšluostis, skarelė ar medžiagos skiautė.

Panaudotos apsaugos priemonės yra vienkartinės ir toliau naudoti netinka.

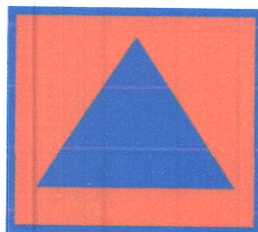
5.3. KOLEKTYVINĖS APSAUGOS STATINIAI IR JŲ PANAUDOJIMO GALIMYBĖS

Kolektyvinės apsaugos statiniai

Vilniaus lopšelis - darželis „Žolynas“ yra įtrauktas į kolektyvinės apsaugos statinių sąrašą, t. y. Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ patalpas ekstremaliųjų situacijų ar karo metu galima pritaikyti gyventojų kolektyvinei apsaugai nuo atsiradusių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių. Įstaigoje esančių žmonių kolektyvinei apsaugai numatoma panaudoti aktų salės, grupių, miegamųjų bei kabinetų patalpas, užsandarinant langus, duris, ventiliacijos angas ir kitas ertmes. Šios angos gali būti užtaisomos bet kokiomis turimomis medžiagomis: maišais su žemėmis, plytomis ir t.t.

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. 30-223/20 numatyta, kad kolektyvinės apsaugos statinio (patalpos) plotas Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ yra 1051 kv. m. ir būtų apsaugomi 701 žmogus. Be to, reikalui esant būtų atlaisvintos kitos patalpos.

Vilniaus lopšelis - darželis „Žolynas“ statinys yra pažymėtas šiuo specialiuoju kolektyvinės apsaugos statinio ženklu (*priedas Nr. 5(1)*):

Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ statinio planas su pažymėtomis gyvenamosiomis, sanitarinėmis, maitinimo, maisto paruošimo ir kitomis, esant galimybei ir poreikiui, patalpomis

pateiktas 14 priede. Direktorius įsakymu yra paskirtas įstaigos darbuotojas, t. y. **sandėlininkas**, kuris yra atsakingas už patalpų paruošimą gyventojų kolektyvinei apsaugai (8 priedas).

5.4. PIRMOSIOS MEDICINOS PAGALBOS TEIKIMO DARBUOTOJAMS, LANKYTOJAMS IR AUKLĖTINIAMS, NUKENTĖJUSIEMS ĮVYKIŲ METU, ORGANIZAVIMAS

Įstaigos darbuotojams keliami reikalavimai, kad kasdieniniame darbo režime būtų pasirengę suteikti pirmąją medicinos pagalbą nukentėjusiems žmonėms. Visi įstaigos pedagoginiai darbuotojai yra išklause privalomojo pirmosios pagalbos mokymo kursą.

Įvykus ekstremaliajam įvykiui įstaigoje yra paskirtas atsakingas už pirmosios medicinos pagalbos teikimą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**. Įsakymai pateikti 8 priede, kontaktai – 9 priede.

Darbuotojo, atsakingo už pirmosios medicinos pagalbos teikimą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialisto** pagrindinės funkcijos:

1) užtikrinti neatidėliotiną pirmosios medicinos pagalbos suteikimą darbuotojams, auklėtiniams, bei įstaigos lankytojams patyrusiems traumas kasdieninio įstaigos darbo metu, taip ir ekstremaliųjų situacijų atvejais;

2) organizuoti asmeninių apsaugos priemonių gamybą.

Pirmoji pagalba teikiama iki Greitosios medicinos pagalbos atvykimo. Pagalbos suteikimui Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ virtuvėje, slaugytojos kabinete ir grupėse yra pirmosios pagalbos rinkiniai, už kurių papildymą yra atsakingas **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**. Prireikus darbuotojas, atsakingas už pirmosios medicinos pagalbos teikimą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas** gali pasitelkti kitų darbuotojų pagalbą. Kitos medicininės pagalbos **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas** teikti neturi teisės.

6. GRESIANČIŲ AR ĮVYKUSIŲ ĮVYKIŲ LIKVIDAVIMO IR JŲ PADARINIŲ ŠALINIMO ORGANIZAVIMAS IR KOORDINAVIMAS

6.1. DIDELIO ARBA LABAI DIDELIO PAVOJAUS LIKVIDAVIMAS IR PADARINIŲ ŠALINIMO ORGANIZAVIMAS IR KOORDINAVIMAS

Atlikus Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę (1 priedas), nustatyti penki galimi pavojai, kurių rizikos lygis yra *didelis arba labai didelis*.

Atlikus galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę, galimų pavojų, kurių valdymas toliau aprašomas įstaigos Ekstremaliųjų situacijų valdymo plane ir kuris atsispindinti kalendoriniame veiksmų plane (16 priedas) sąrašas:

Galimi pavojai	Bendros rizikos	
	Vertinimo balai	Galimo pavojaus tikimybės lygis
Pavojingos užkrečiamosios ligos	45	labai didelis
Gaisras įstaigoje	36	labai didelis
Maisto tarša	32	labai didelis
Uraganas	28	didelis
Teroristiniai išpuoliai	24	didelis

Šių galimų išvardintų pavojų mažinimui parengtas įstaigos Ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių planas.

6.1.1. VILNIAUS LOPŠELIO - DARŽELIO „ŽOLYNAS“ VEIKSMAI PAVOJINGŲ AR YPAČ UŽKREČIAMŲ LIGŲ BEI KITŲ EKSTREMALIŲJŲ SVEIKATAI SITUACIJŲ ATVEJU

Ekstremalioji sveikatai situacija, kai nesulaikomai plinta užkrečiama liga, vadinama epidemija. Lietuvos medikai užkrečiamąsias (infekcines) ligas skirsto į 5 grupes:

- užkrečiamosios kraujo ir invazinės ligos (riketsiozės, dėmėtoji šiltinė, geltonoji karštligė, grįžtamoji šiltinė, maliarija ir kt.);
- zoonopronozės (ligos, kurių užkrato šaltinis - įvairūs gyvūnai. Tai maras juodligė, pasiutligė, leptospirozė, pseudotuberkuliozė, jersiniozė ir kt.);
- kūno dangų ligos (stabilgė, rožė, sepsis ir kt.);
- kvėpavimo takų ligos (COVID-19, gripas, difterija, raupai, poliomielitas);
- užkrečiamosios žarnyno ir parazitinės ligos (vidurių šiltinė, paratifas, salmoneliozė, botulizmas, cholera, šigeliozė, dizenterija, trichineliozė ir kt.).

Įstaigos veiksmai COVID -19 susirgimų atveju

Vadovautis Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ direktoriaus 2020 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. V-21 „Dėl Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ Covid-19 situacijų valdymo grupės sudarymo ir darbo karantino sąlygomis plano patvirtinimo“, bei Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ direktoriaus 2020 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. V-22 patvirtintu Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ pasirengimo galimam užsikrėtimui virusu Covid-19 atvejui priemonių ir veiksmų, patvirtintus užsikrėtimui virusu Covid-19 atvejį švietimo įstaigoje, planu (15 priedas).

Istaigos veiksmai masinių infekcinių susirgimų atveju

Masiškus infekcinius susirgimus gali sukelti vandentiekio avarijos, sanitarinių reikalavimų nesilaikymas, infekciniai užkrėtimai ir kt.

Susirgę darbuotojai, auklėtiniai atleidžiami nuo darbo, užsiėmimų, izoliuojami nuo sveikų, jiems suteikiama medicinos pagalba. Susirgę auklėtiniai atleidžiami nuo užsiėmimų. Tikrinama vandens kokybė, tualetai, vykdomi kiti sanitariniai - higieniniai ir prieš epideminiai reikalavimai. Patalpos išpurškiamos dezinfekuojančiu skysčiu. Laikomasi higienos taisyklių, naikinamos musės, graužikai ir visur palaikoma švara. Kai tik nustatomas ligos sukėlėjas - atliekama skubi specifinė profilaktika: vartojami specialūs tam susirgimui preparatai.

Uždraudžiama naudoti nevirintą vandenį, žalumynus, vaisius. Paruošiamos priemonės vandeniui užvirinti ir saugoti. Tai ypatingai pavojingi ekstremalūs įvykiai galintys turėti milžiniškų pasekmių įstaigai, nes jame dirba darbuotojai, kurie bendrauja su įvairiais žmonėmis, todėl efektyviai nesureagavus galima tikėtis didelio masto ekstremalaus įvykio išplitimo.

Iškilus grėsmei įvykti ekstremaliajai sveikatai situacijai būtina vadovautis medikų teikiamomis rekomendacijomis.

Darbuotojų, atsakingų už gelbėjimo darbų organizavimą veiksmai:

1. Apie įvykį pranešti **Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamentui** (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už ryšius ir informavimą, t. y. **direktorius**).
2. Nedelsiant sukviesti atsakingų darbuotojų už gelbėjimo darbų organizavimą ekstremaliosios situacijos atveju pasitarimą (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už ryšius ir informavimą, t. y. **direktorius**).
3. Organizuoti likusių įstaigoje žmonių medicininį patikrinimą (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktorius pavaduotojas ūkio reikalams** ir darbuotojas, atsakingas už pirmąją medicinos pagalbą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**).
4. Priklausomai nuo užkrečiamos ligos pobūdžio atlikti patalpų dezinfekciją (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktorius pavaduotojas ūkio reikalams** ir darbuotojas, atsakingas už pirmąją medicinos pagalbą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**).
5. Sužeistiesiems suteikti pirmąją medicinos pagalbą ir, esant būtinybei, iškviešti medikus (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktorius pavaduotojas ūkio reikalams** ir darbuotojas, atsakingas už pirmąją medicinos pagalbą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**).

6.1.2. VILNIAUS LOPŠELIO - DARŽELIO „ŽOLYNAS“ VEIKSMAI GAISRO ATVEJU

Siekiant išvengti gaisrų įstaigoje, gaisrų prevencijai skiriamas pagrindinis dėmesys: apsirūpinta pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis: milteliniais gesintuvais, nedegiu audeklu, dūmų detektoriais.

Kilus gaisrui patalpose ar teritorijoje:

- nedelsiant pranešti **BPC**;
- vadovautis „Darbuotojų veiksmų, kilus gaisrui, planu“ (13 priedas);
- gesinti gaisro židinį turimomis gaisro gesinimo priemonėmis pagal įstaigos gaisrinės saugos instrukciją;
- vadovauti žmonių evakavimui ir gaisro gesinimui iki atvyks ugniagesiai – gelbėtojai;
- organizuoti ir vadovauti materialių vertybių gelbėjimui;
- prireikus išjungti agregatus, elektros tiekimą, vėdinimo ir kitas sistemas (jei nesuveikia automatika);
- imtis priemonių apsaugoti gesinančius gaisrą žmones nuo galinčių griūti konstrukcijų, elektros srovės poveikio, apsinuodijimų ir apdegimų.

Darbuotojų, atsakingų už gelbėjimo darbų organizavimą veiksmai:

1. Apie įvykį pranešti **BPC** (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už ryšius ir informavimą, t. y. **direktorius**).
2. Nedelsiant sukviesti atsakingus darbuotojus už gelbėjimo darbų organizavimą ekstremaliosios situacijos atveju - visą personalinę sudėtį, į pasitarimą (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už ryšius ir informavimą, t. y. **direktorius**).
3. Skubiai iš įstaigos teritorijos evakuoti žmones (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už viešosios tvarkos palaikymą bei žmonių evakavimą, t. y. **sandėlininkas**).
4. Pradėti pirminius gaisro gesinimo darbus (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktorius pavaduotojas ūkio reikalams** ir darbuotojas, atsakingas už pirmąją medicinos pagalbą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**).
5. Sužeistiesiems suteikti pirmąją medicinos pagalbą ir, esant būtinybei, iškviesti medikus (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktorius pavaduotojas ūkio reikalams** ir darbuotojas, atsakingas už pirmąją medicinos pagalbą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**).

6.1.3. VILNIAUS LOPŠELIO - DARŽELIO „ŽOLYNAS“ VEIKSMAI MAISTO TARŠOS ATVEJU

Įstaigos veiklai įtakos gali turėti maisto tarša.

Maisto tarša (maisto toksikoinfekcija) – tai apsinuodijimas maisto produktais, kurie pagal savo prigimtį nėra nuodingi, bet turi savyje didelį mikroorganizmų, kurie išskiria toksinus. Prie maisto toksikoinfekcijos priskiriami apsinuodijimai sugedusiais pieno produktais, kuriose yra didelis kiekis auksinio stafilokoko bei apsinuodijimas kitais produktais, tokiais kaip mėsa, žuvis arba kiaušiniai, užkrėsti salmonelioze.

Siekiant išvengti maisto taršos įstaigoje:

- Įstaigos patalpose, kuriose tvarkomas maistas, įrankiai, įranga ir konstrukcijos turi būti švarios, prižiūrimos taip, kad neterštų maisto;
 - Laikytis maisto produktų saugojimo taisyklių.
 - Nenaudoti produktų su pasibaigusiu galiojimu;
 - Dirbant su nepakuotu, be šiluminio apdorojimo ar plovimo skirtu vartoti maistu, darbuotojai privalo kruopščiai plautis ir (ar) dezinfekuoti rankas;
 - Maistas, skirtas tiesioginiam vartojimui, neturi susiliesti (per rankas, svarstyklės, įrankius ir kitą inventorių) su šviežia mėsa, paukštiena, žuvimi, neplautais žaliais kiaušiniiais ir kitais galimais taršos šaltiniais;
 - Draudžiama: a) laikyti užšaldytą maistą aukštesnėje nei nustatyta temperatūroje ar pakartotinai užšaldyti atšildytą maistą; b) kepatn naudoti kepimui neskirtus riebalus ir riebalus, pakeitusius būdingą spalvą, kvapą, skonį; c) tvarkyti maistą, įvykus vandentiekio ar kanalizacijos tinklų avarijai, nutrūkus karšto ar šalto vandens ar elektros energijos tiekimui, sugedus šaldymo įrenginiams, taip pat atliekant remontą, dezinfekciją, dezinsekciją, deratizaciją;
 - Draudžiama šviežią maistą sumaišyti su anksčiau paruoštais patiekalais ar jų likučiais;
 - Kiaušinius prieš naudojant maisto gamybai privaloma nuplauti specialiais arba paviršinio aktyvumo medžiagų plovikliais. Maistą tvarkantis asmuo, lietęs neplautus kiaušinius, turi nusiplauti ar dezinfekuoti rankas.

Iškilus grėsmei įvykti ekstremaliajai sveikatai situacijai būtina vadovautis medikų teikiamomis rekomendacijomis.

Darbuotojų, atsakingų už gelbėjimo darbų organizavimą veiksmai:

1. Apie įvykį pranešti **Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrai prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamentui** (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už ryšius ir informavimą, t. y. **direktorius**).

2. Nedelsiant sukviesti atsakingus darbuotojus už gelbėjimo darbų organizavimą ekstremaliosios situacijos atveju - visą personalinę sudėtį, į pasitarimą (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už ryšius ir informavimą, t. y. **direktorius**).

3. Apsinuodijusiems skubiai suteikti pirmąją medicinos pagalbą, t. y. duoti gerti daug skysčių ir skatinti vėmimą ir, esant būtinybei, iškviešti medikus (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams** ir darbuotojas, atsakingas už pirmąją medicinos pagalbą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**).

6.1.4. VILNIAUS LOPŠELIO - DARŽELIO „ŽOLYNAS“ VEIKSMAI PAVOJINGO HIDROMETEOROLOGINIO REIŠKINIO (URAGANAS) ATVEJU

Įstaigos veiklai įtakos gali turėti katastrofinis meteorologinis reiškinys – uraganas, kurio metu maksimalus vėjo greitis yra 33 m/s ir didesnis.

Pučiant **uraganiniam** vėjui lūžta medžiai, krinta jų šakos, griūna silpnos konstrukcijos statiniai, virsta nepritvirtinti įrenginiai. Be to, gali sutrikti ryšiai ir elektros energijos tiekimas. Sužinojus apie artėjantį uraganą, būtina perspėti žmones apie artėjantį pavojingą hidrometeorologinį reiškinį ir informuoti, kokie darbai turi būti nutraukti. Pučiant stipriam vėjui, negalima dirbti lauke su atvira ugnimi. Būtina sutvirtinti laikinus pastatus, statinius, mechanizmus, laikinas konstrukcijas, įrenginius. Reikia sandariai uždaryti pastato langus, duris, stoglangius ir kitas angas. Iš balkonų išnešti daiktus, kuriuos gali pakelti vėjas arba juos gerai pritvirtinti. Negalima stovėti po aukštais medžiais, prie elektros linijų, nestatyti automobilių po medžiais.

Tokio reiškinio atvejais galimi šie padariniai:

- sutrikdomas transporto eismas, išraunami medžiai, dėl to sutrinka įstaigos darbuotojų atvykimas į darbą, o tuo pačiu žmonių aprūpinimas maistu ir būtiniausiomis reikmėmis;
- sugriaunami namai, nuplėšiami pastatų stogai, apverčiamos transporto priemonės, nulaužiami arba išraunami medžiai, išverčiamos elektros ir telefono atramos, nutraukiami elektros perdavimo linijų laidai;
- nutraukiamas elektros energijos, šilumos ir kitų energijos rūšių tiekimas;
- žmonių sužalojimo ar mirties atvejai.

Apie šį artėjantį meteorologinį reiškinį iš anksto įspėja Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba per šalies civilinės saugos sistemos pajėgas. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie

Vidaus reikalų ministerijos pranešimus apie hidrometeorologinį pavojų transliuoja visai šaliai per Lietuvos radijo I programą ir per Lietuvos televizijos LRT programą, prieš tai įjungus sirenas bei taip perdavus civilinės saugos signalą „**Dėmesio visiems**“.

Rengiantis uraganui, rekomenduojama:

- perspėti darbuotojus apie artėjančią hidrometeorologinį reiškinį ir informuoti, kokie darbai turi būti atlikti (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už ryšius ir informavimą, t. y. **direktorius**);
- sutvirtinti silpnus pastatus, statinius (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams**);
- sandariai uždaryti pastatų langus, duris, stoglangius ir kitas angas (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams**);
- paruošti priedangą laikinai žmonių apsaugai (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams**);
- patikrinti avarinius elektros energijos šaltinius, sukaupti didesnes vandens atsargas, apsirūpinti kuru, paruošti priemones gaisrui gesinti ir pasirengti gamybos proceso avariniam sustabdymui (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams** ir darbuotojas, atsakingas už pirmąją medicinos pagalbą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**);
- parengti techniką, įrangą gelbėjimo darbams atlikti (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams** ir darbuotojas, atsakingas už pirmąją medicinos pagalbą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**).

Prasidėjus uraganui, rekomenduojama:

- būti uždarų patalpų viduje, toliau nuo langų. Langus geriausia uždengti sunkaus audinio apdangalais (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams**);
- išjungti elektrą ir vandenį (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams**);
- žiemą, sutrikus šildymo sistemai, šilumą patalpose išsaugoti uždengus langus ir duris apdangalais (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams** ir darbuotojas, atsakingas už pirmąją medicinos pagalbą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**);
- esant reikalui evakuoti žmones į saugias patalpas (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už viešosios tvarkos palaikymą bei žmonių evakavimą, t. y. **sandėlininkas**).

Uragano atveju būtina:

- perspėti darbuotojus ir auklėtinius apie artėjantį hidrometeorologinį reiškinį ir informuoti, kokie darbai turi būti atlikti (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už ryšius ir informavimą, t. y. **direktorius**);

- organizuoti budėjimą įstaigoje (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams**);

- apžiūrėti ir, jei reikia, sutvirtinti silpnus pastatus, statinius (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams**);

- sandariai uždaryti pastatų langus, duris, stoglangius ir kitas angas (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams**);

- paruošti patalpas žmonių apsaugai (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams** ir darbuotojas, atsakingas už pirmąją medicinos pagalbą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**);

- patikrinti elektros energijos šaltinius, sukaupti didesnes vandens atsargas, apsirūpinti kuru, paruošti priemones gaisrui gesinti (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams** ir darbuotojas, atsakingas už pirmąją medicinos pagalbą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**);

- parengti turimą techniką ir įrangą gelbėjimo darbams atlikti (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams** ir darbuotojas, atsakingas už pirmąją medicinos pagalbą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**).

Darbuotojų, atsakingų už gelbėjimo darbų organizavimą veiksmai:

1. Nedelsiant sukviesti atsakingus darbuotojus už gelbėjimo darbų organizavimą ekstremaliosios situacijos atveju - visą personalinę sudėtį, į pasitarimą (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už ryšius ir informavimą, t. y. **direktorius**).

2. Skubiai uždaryti langus ir duris (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams**).

3. Išjungti elektros energijos tiekimą (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams**).

4. Nesėdėti arti langų (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams**).

5. Automobilių nelaikyti po medžiais ar šalia lengvų konstrukcijų statinių (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams**).

6. Sutvirtinti silpnai sutvirtintus statinius (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams**).

7. Sužeistiesiems suteikti pirmąją medicinos pagalbą ir, esant būtinybei, iškviešti medikus (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams** ir darbuotojas, atsakingas už pirmąją medicinos pagalbą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**).

6.1.5. VILNIAUS LOPŠELIO - DARŽELIO „ŽOLYNAS“ VEIKSMAI SOCIALINĖS IR KITOS KILMĖS (TERORISTINIAI IŠPUOLIAI) ĮVYKIŲ AR EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ ATVEJAI

Atsižvelgiant į pavojaus mastą, taikomos tokios apsaugos priemonės:

- pranešti **BPC** apie gautą informaciją, kad nustatytų informacijos teisingumą, įvertintų įvykio grėsmę;

- esant reikalui, perspėti apie įvykį žmones;
- organizuoti žmonių evakavimą iš pavojingos teritorijos.

Įstaigoje yra sumontuota apsaugos nuo įsilaužimo, vagystės ir gaisro sistema.

Įstaigos teritorija aptverta 1,70 m aukščio metaline tvora iš vielinių segmentų. Įėjimui į teritoriją yra 2 varteliai ir 1 įvažiavimo vartai.

Darbuotojų, atsakingų už gelbėjimo darbų organizavimą, veiksmai:

1. Apie įvykį pranešti **BPC** (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už ryšius ir informavimą, t. y. **direktorius**).

2. Nedelsiant sukviesti atsakingus darbuotojus už gelbėjimo darbų organizavimą ekstremaliosios situacijos atveju - visą personalinę sudėtį, į pasitarimą (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už ryšius ir informavimą, t. y. **direktorius**).

3. Skubiai iš įstaigos pastato ir teritorijos evakuoti žmones (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už viešosios tvarkos palaikymą bei žmonių evakavimą, t. y. **sandėlininkas**).

4. Užtverti įėjimus į pastatą (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams**).

5. Sužeistiesiems suteikti pirmąją medicinos pagalbą ir, esant būtinybei, iškviešti medikus (atsakingas: darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą, t. y. **direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams** ir darbuotojas, atsakingas už pirmąją medicinos pagalbą, t. y. **visuomenės sveikatos priežiūros specialistas**).

6.2. VILNIAUS LOPŠELIO - DARŽELIO „ŽOLYNAS“ VADOVO AR JO ĮGALIOTO ASMENS VEIKSMAI ORGANIZUOJANT IR KOORDINUOJANT GELBĖJIMO DARBUS ĮVYKIŲ METU IR JO PRIIMTŲ SPRENDIMŲ ĮGYVENDINIMAS

Įvykus įvykiui ar ekstremaliajai situacijai, pirmiausia perspėjamas ir informuojamas įstaigos vadovas. Įstaigos direktoriaus nurodymu atsakingi darbuotojai už gelbėjimo darbų organizavimą ekstremaliosios situacijos atveju sukviečiami į direktoriaus kabinetą. Darbuotojų perspėjimas ir sušaukimas bus vykdomas pagal Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ direktoriaus įsakymu patvirtintą Perspėjimo apie įvykį schemą (6 priedas).

Įstaigos darbuotojai ir lankytojai apie ekstremaliąją situaciją ar ekstremalųjį įvykį (incidentą) informuojami viešuoju fiksotojo telefono ryšiu ar viešuoju judriojo telefono ryšiu, kompiuteriniu internetinio ryšio tinklu, žodžiu.

Įvykus ekstremaliajam įvykiui ar susidarius ekstremaliajai situacijai, įstaigos vadovas, arba jo įgaliotas asmuo:

1. Gauna informaciją apie įvykį iš darbuotojų, ar iš kitų galimų šaltinių ir nusprendžia dėl:

- veiklos įstaigoje nutraukimo;
- darbuotojų perspėjimo informavimo ir apsaugos priemonių vykdymo;
- pirminių gelbėjimo ir avarijos likvidavimo darbų organizavimo;
- specialiųjų pajėgų ir tarnybų informavimo ir jų pasitelkimo;
- savivaldybės administracijos ir kitų atsakingų institucijų informavimo (atsakingų institucijų kontaktiniai duomenys pateikti plano 3 priede).

2. Duoda nurodymus, privalomus vykdyti įstaigos darbuotojams:

- nedelsiant nutraukti bet kokią veiklą įstaigoje (reikalui esant);
- gaisro atveju - organizuoti pirminius gaisro gesinimo darbus;
- uragano atveju - skubiai uždaryti langus ir duris, išjungti elektros energijos tiekimą, sutvirtinti silpnai sutvirtintus objekto statinius;
- suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiems;
- pavojingos užkrečiamos ligos atveju - skubiai hospitalizuoti sergančius žmones, organizuoti darbuotojų medicininį patikrinimą, priklausomai nuo užkrečiamos ligos pobūdžio atlikti patalpų dezinfekciją.

• COVID -19 susirgimų atveju vadovautis Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ direktoriaus 2020 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. V-21 „Dėl Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ COVID -19 situacijų valdymo grupės sudarymo ir darbo karantino sąlygomis plano patvirtinimo“, bei Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ direktoriaus 2020 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. V-26 patvirtintu

Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ pasirengimo galimam užsikrėtimo virusu Covid-19 atvejui priemonių ir veiksmų, patvirtinus užsikrėtimo virusu Covid-19 atvejį švietimo įstaigoje, planu (15 priedas).

3. Kontroliuoja informaciją civilinės saugos sistemos pajėgoms ir valstybinės priežiūros institucijomis teikimą (Keitimosi informacija apie įvykį schema pateikta plano 7 priede).

6.3. PROCEDŪROS, SKIRTOS MATERIALINIŲ IŠTEKLIŲ TELKIMO GELBĖJIMO, PAIEŠKOS IR NEATIDĖLIOTINIEMS DARBAMS ATLIKTI, ĮVYKIAMS LIKVIDUOTI IR JŲ PADARINIAMS ŠALINTI

Ivykio ar ekstremaliosios situacijos atveju įstaigos vadovas:

- gauna informaciją iš darbuotojos atsakingos už ryšius ir informavimą apie ekstremaliąją situaciją ir priima sprendimą dėl tolimesnių įstaigos veiksmų;
- pateikia nurodymus, privalomus vykdyti įstaigos darbuotojams;
- organizuoja įstaigos materialinių išteklių tikslinį panaudojimą (4 priedas);
- sušaukia atsakingų darbuotojų už gelbėjimo darbų organizavimą ekstremaliosios situacijos atveju pasitarimą;
- vadovauja įstaigos darbuotojams ekstremaliosios situacijos atveju.

Įstaigos vadovas ekstremaliosios situacijos atveju tiesiogiai bendradarbiauja ir koordinuoja savo veiksmus su:

1. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Civilinės saugos skyriumi.
2. Vilniaus miesto avarinėmis tarnybomis.

Pastaba: reikalui esant, su kitomis Vilniaus miesto, apskrities bei šalies civilinės saugos pajėgomis.

Gelbėjimo darbams atlikti ir gaisrams gesinti neatidėliotinai kreipiamasi pagalbos į **BPC**.

Įstaigos darbuotojams keliami reikalavimai, kad kasdieniniame darbo režime būtų pasirengę suteikti pirmąją medicinos pagalbą nukentėjusiems žmonėms.

Įvykus avarijai energetinėse ar komunalinėse sistemose, padariniai šalinami iškviečiant **elektros tinklų, vandentiekio ir nuotekų avarinių tarnybų specialistus** (3 priedas).

Įstaigos vadovybei apie kilusią ekstremaliąją situaciją praneša pirmas ją pastebėjęs darbuotojas. Kontaktai su Vilniaus miesto, rajono specialiosiomis ir avarinėmis tarnybomis pateikti 3 priede. Šios tarnybos pasitelkiamos įstaigos vadovo nuožiūra tiek kasdieniniame darbo režime, tiek ekstremalaus įvykio atveju.

Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ darbuotojų, auklėtinių ir lankytojų perspėjimas, informavimas, apsaugos organizavimas, materialinių išteklių telkimo, gelbėjimo, paieškos, aplinkos taršos ir

neatidėliotiniems darbams atlikti, įvykiams likviduoti ir jų padariniams šalinti aprašytos procedūros detaliam nurodytos Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ kalendoriniame veiksmų plane (16 priedas).

6.4. VILNIAUS LOPŠELIO - DARŽELIO „ŽOLYNAS“ EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ VALDYMO GRUPĖ

Vilniaus lopšelio - darželio „Žolynas“ ekstremaliųjų situacijų valdymo grupė, kuri, vadovaudamasi vadovo patvirtinta ekstremaliųjų situacijų valdymo grupės darbo organizavimo tvarka ir planu, koordinuotą pasirengimą dirbti ir pačią veiklą įvykus įvykiui, ekstremaliajam įvykiui, susidarius ekstremaliajai situacijai iš anksto nesudaroma.

7. SAVIVALDYBĖS EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ VALDYMO PLANE NURODYTŲ UŽDUOČIŲ VYKDYMO ORGANIZAVIMAS

Vilniaus lopšelis - darželis „Žolynas“ nėra pasirašęs su Vilniaus miesto savivaldybe sutarčių dėl savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane nurodytų užduočių vykdymo ir (ar) turimų materialinių išteklių teikimo.

8. VEIKLOS TĘSTINUMO UŽTIKRINIMAS

Avarijos pasekmių likvidavimo darbai

Baigus avarijos likvidavimo darbus, įstaiga uždaroma (nutraukiama jos veikla). Atsižvelgiant į poveikio mastus, vykdomi avarijos pasekmių (įrenginių ir konstrukcijų atstatymo, sunaudotų avarijų likvidavimo priemonių papildymo ir pan.) likvidavimo darbai.

Sanitarinio švarinimo organizavimas

Avarijos likvidavimo metu žmonėms, kurie vykdė gelbėjimo darbus, gali būti atliekamas sanitarinis švarinimas (taršos pašalinimas nuo kūno) įstaigoje esančiose buitinėse patalpose.

Sanitarinis švarinimas atliekamas asmeniškai ir savarankiškai kiekvieno asmens, dalyvavusio gelbėjimo darbuose, o avarijos metu nukentėjusiųjų žmonių sanitarinį švarinimą atlieka specialiųjų tarnybų darbuotojai, panaudojant įstaigos pateiktas higienos priemones.

Aplinkos atstatymo priemonės

Priklausomai nuo įvykusios avarijos pobūdžio parenkamos reikalingos aplinkos atstatymo priemonės, kurių tinkamumą ir tikslingumą apsprendžia įstaigos direktorius, esant reikalui, konsultuodamasi su atitinkamos srities specialistais.

Veiklos atnaujinimas

Pasibaigus avarinei situacijai, įstaigos veiklos atnaujinimui būtina:

1. Pakeisti pažeistus įrenginius, vamzdynus, armatūrą ir suremontuoti pažeistas pastatų konstrukcijas.
2. Atstatyti pažeistus elektros, ryšių ir komunalinius tinklus.
3. Gauti valstybinės priežiūros institucijų leidimą atnaujinti įstaigos veiklą.
4. Informuoti valstybinės priežiūros institucijas apie veiklos atnaujinimą.

9. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Patvirtinto ar atnaujinto plano skaitmeninė versija siunčiama Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo plano patvirtinimo ar atnaujinimo dienos.

Plano veiksmingumas išbandomas per teisės aktų nustatyta tvarka rengiamas civilinės saugos pratybas.